

Νέα Ελληνικά στα
ΕΠΑΛ, 2018-19:
Υλικό για τη
διδασκαλία και την
αξιολόγηση με
παραδείγματα

Επιμέλεια: Βασιλεία (Λιάνα) Καλοκύρη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ02-Φιλολόγων ΠΕΚΕΣ ΚΡΗΤΗΣ

22-10-2018 Αριθ. Πρωτ.: Φ4/177399/Δ4

Ενημέρωση σχετικά με τα Γραπτώς Εξεταζόμενα και τα Μη Εξεταζόμενα Μαθήματα κατά τις τελικές προαγωγικές, απολυτήριες και πτυχιακές εξετάσεις στα Ημερήσια και Εσπερινά ΕΠΑ.Λ.

http://www.minedu.gov.gr/publications/docs2018/2018_10_%CE%95%CE%BE%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B6%CF%8C%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B1_%CE%9C%CE%B7_%CE%95%CE%BE%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B6%CF%8C%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B1_%CE%9C%CE%B1%CE%B8%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1_%CE%95%CE%A0%CE%91%CE%9B_%CE%95%CE%B3%CE%BA%CF%8D%CE%BA%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CF%82_%CE%95%CE%9D%CE%97%CE%9C%CE%95%CE%A1%CE%A9%CE%A3%CE%97%CE%A3.pdf [= αντιγράψτε στη μηχανή

αναζήτησής σας τον σύνδεσμο για μετάβαση]

Α' τάξη ΕΠΑΛ:

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 4 ώρες Ημερήσιο - 4 ώρες Εσπερινό ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ

ΙΣΤΟΡΙΑ 1 ώρα Ημερήσιο - 1 ώρα Εσπερινό ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ

Β' τάξη ΕΠΑΛ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 3 ώρες Ημερήσιο - 3 ώρες Εσπερινό ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ

Γ' τάξη ΕΠΑΛ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 3 ώρες Ημερήσιο - 3 ώρες Εσπερινό ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ

Γ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΠΑ.Λ. (4ετούς φοίτησης) ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 3 ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ

Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΠΑ.Λ. (4ετούς φοίτησης) ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 3 ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ

- **Α΄ ΤΑΞΗ** Λυκείου **Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου - Λυκείου**

Ι. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Νέα Ελληνικά 4

Ιστορία 1

- **Β΄ ΤΑΞΗ** Λυκείου **Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου - Λυκείου**
- **Ι. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**
Νέα Ελληνικά 3 ώρες

- **Γ΄ ΤΑΞΗ** Λυκείου **Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου - Λυκείου**

Ι. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

- 1 Νέα Ελληνικά 3_{ΩΡΕΣ}

- **Δ΄ ΤΑΞΗ** Λυκείου **Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου - Λυκείου**

Ι. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

- α/α ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΩΡΕΣ
- 1 Νέα Ελληνικά 3

ΥΠΠΕΘ, Αριθ. Πρωτ.: Φ4/199568/Δ4 /20- 11-2018 Ενημέρωση σχετικά με την Αξιολόγηση των μαθητών του Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑ.Λ.)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ 4ΜΗΝΟΥ

Γραπτές δοκιμασίες σύντομης διάρκειας

αποτελούν εναλλακτικό τρόπο εξέτασης των μαθητριών/-τών

- ✓ στο μάθημα της ημέρας
- ✓ χωρίς προειδοποίηση
- ✓ στην ύλη του μαθήματος της ημέρας.
- ✓ Τα θέματα των γραπτών δοκιμασιών σύντομης διάρκειας θα πρέπει να είναι κατάλληλης έκτασης, μορφής και περιεχομένου, ώστε να είναι εφικτό να απαντηθούν στον προβλεπόμενο χρόνο.

Γραπτές ωριαίες δοκιμασίες επαναληπτικού χαρακτήρα

- ✓ όχι περισσότερες από τρεις (3)/ανά εβδομάδα για το ίδιο τμήμα
- ✓ μία σειρά διδαγμένων κεφαλαίων/ενοτήτων
- ✓ Ύστερα από βραχείας διάρκειας προειδοποίηση των μαθητριών/-τών.
- ✓ «Νέα Ελληνικά» η διάρκεια της γραπτής δοκιμασίας = δίωρη.
- ✓ μπορεί να συνδυάζουν ταυτόχρονα διαφορετικούς τύπους ερωτήσεων (ανάπτυξης, σύντομης απάντησης, κλειστές ή αντικειμενικού τύπου, πολλαπλών επιλογών κ.λπ.) και διαφορετικών επιπέδων δυσκολίας
- ✓ Για τα «γραπτώς εξεταζόμενα» μαθήματα κατά τη διάρκεια του Α' τετραμήνου = υποχρεωτικά μία γραπτή δοκιμασία επαναληπτικού χαρακτήρα.
- ✓ Τα θέματα κατά τη διάρκεια των τετραμήνων κατατίθενται στον/στη Διευθυντή/-ντρια της σχολικής μονάδας και τα γραπτά δοκίμια φυλάσσονται από τον/την εκπαιδευτικό του μαθήματος μέχρι τη λήξη του σχολικού έτους

ΤΡΟΠΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΤΕΤΡΑΜΗΝΩΝ

- ο/η εκπαιδευτικός συνεκτιμά:
- i. τη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία
- ii. την επιμέλεια και το ενδιαφέρον για το συγκεκριμένο μάθημα
- iii. τις εργασίες που εκπονούνται στο σπίτι ή στο σχολείο
- iv. την επίδοση στις ενδιάμεσες γραπτές, πρακτικές και προφορικές δοκιμασίες
- v. τις δημιουργικές εργασίες των μαθητών/-τριών, σε προαιρετική βάση
- vi. τον φάκελο εκπαιδευτικών επιδόσεων και δραστηριοτήτων κάθε μαθητή/-τριας, όπου αυτός τηρείται.
- Στην περίπτωση που λείπουν στοιχεία της παρούσας παραγράφου, ο Προφορικός Βαθμός Τετραμήνου (Π.Β.Τ.) διαμορφώνεται από τη συνεκτίμηση των υπάρχοντων στοιχείων.

Ειδικότερα, για την αξιολόγηση της επίδοσης του/της μαθητή/-τριας στις ενδιάμεσες γραπτές, πρακτικές και προφορικές δοκιμασίες κατά τη διάρκεια των τετραμήνων

τα θέματα διατυπώνονται με τρόπο ώστε να μπορούν να απαντηθούν στο χρόνο που οι μαθητές/-τριες έχουν στη διάθεσή τους και να μπορούν να ελέγχονται, κατά το δυνατόν, παράμετροι όπως:

- i. η αποκτηθείσα γνώση των μαθητών/-τριών
- ii. η κατοχή και κατανόηση των γνωστικών στοιχείων
- iii. η ικανότητα κριτικής ανάλυσης και σύνθεσης
- iv. η επεξεργασία, η αξιοποίηση και η εφαρμογή των θεωρητικών γνώσεων
- v. η αξιολόγηση δεδομένων
- vi. η συνδυαστική σκέψη
- vii. η ικανότητα των μαθητών/-τριών να χρησιμοποιούν σε συνδυασμό τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απέκτησαν κατά την επίλυση ασκήσεων και προβλημάτων για την διεξαγωγή ή την παραγωγή συμπερασμάτων.

Α΄ ΤΑΞΗ ΕΠΑ.Λ.

ΥΠΠΕΘ, Αριθ. Πρωτ.: Φ4/199568/Δ4 /20- 11-2018

Ενημέρωση σχετικά με την Αξιολόγηση των μαθητών του
Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑ.Λ.)

Ο τρόπος εξέτασης, κατά τη διάρκεια των τετραμήνων, των μαθημάτων Γενικής Παιδείας **«Νέα Ελληνικά», «Ιστορία»**, τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως **«γραπτώς εξεταζόμενα»**, θα πραγματοποιείται **σύμφωνα με τον τρόπο της τελικής γραπτής εξέτασης κατά τις προαγωγικές, απολυτήριες και πτυχιακές εξετάσεις, που αναφέρεται στο άρθρο 15 του π.δ. 40/2018,** προσαρμοσμένη στα χρονικά περιθώρια της μίας ή δύο ωρών ανά μάθημα.

Μαθητές/-τριες Γ' και Δ' τάξεων εσπερινών ΕΠΑ.Λ. τετραετούς φοίτησης

- Για τους μαθητές/-τριες των Γ' και Δ' τάξεων εσπερινών ΕΠΑ.Λ. τετραετούς φοίτησης η αξιολόγηση και η εξέταση των μαθητών/-τριών κατά τη διάρκεια των τετραμήνων, στα μαθήματα ή κλάδους μαθημάτων, που ως προς τον τρόπο εξέτασης είναι χαρακτηρισμένα όπως ακριβώς και τα μαθήματα του ημερήσιου και εσπερινού ΕΠΑ.Λ. τριετούς φοίτησης, πραγματοποιείται κατ' αντιστοιχία με τα αναφερόμενα παραπάνω.
- Όσα μαθήματα της Γ' και Δ' τάξης τετραετούς φοίτησης εσπερινού ΕΠΑ.Λ. χαρακτηρίζονται ως «γραπτώς εξεταζόμενα», ενώ τα αντίστοιχά τους των ημερήσιων και εσπερινών ΕΠΑ.Λ. τριετούς φοίτησης χαρακτηρίζονται ως «μη εξεταζόμενα», αξιολογούνται με τον τρόπο που περιγράφεται παραπάνω, με τη διαφορά ότι για αυτά τα μαθήματα πραγματοποιείται υποχρεωτικά μία γραπτή δοκιμασία κατά τη διάρκεια του Α' τετραμήνου ή του Β' τετραμήνου σε περίπτωση που υφίσταται αντικειμενικό πρόβλημα.

Μαθητές/-τριες Δ΄ τάξης εσπερινών ΕΠΑ.Λ. Αυτοτελών Ειδικών Τμημάτων και Τμημάτων Συνδιδασκαλίας ν.4473/2017 [ΠΗΓΗ: ΥΠΠΕΘ, Αριθ. Πρωτ.: Φ4/199568/Δ4 /20- 11-2018

Ενημέρωση σχετικά με την Αξιολόγηση των μαθητών του Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑ.Λ.) , σελ. 19] [ο σύνδεσμος εδώ](#)

Για τους μαθητές/-τριες της Δ΄ τάξης εσπερινού ΕΠΑ.Λ. ν.4186/2013

των **Αυτοτελών Ειδικών Τμημάτων και των Τμημάτων Συνδιδασκαλίας** του ν.4473/2017 σχ. έτους 2018-2019, ισχύουν τα ακόλουθα:

- **Αυτοτελή Τμήματα**
- (α) Ο τρόπος αξιολόγησης των πανελλαδικά εξεταζόμενων μαθημάτων, στα Αυτοτελή Τμήματα, όπως έχουν οριστεί σύμφωνα με την υπ΄ αριθ. Φ2/177268/22-10-2018 υπουργική απόφαση, είναι κοινός με εκείνον των αντίστοιχων μαθημάτων της Δ΄ τάξης εσπερινού ΕΠΑ.Λ. του ν.4386/2016, σε όλες τις γραπτές δοκιμασίες τετραμήνων.
- (β) Ο τρόπος αξιολόγησης των μη πανελλαδικά εξεταζόμενων μαθημάτων, στα Αυτοτελή Τμήματα, πραγματοποιείται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για τη Δ΄ τάξη εσπερινών ΕΠΑ.Λ. σχολικού έτους 2017-2018 του ν.4186/2013, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 56/2016 (Α΄ 91), όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 42/2017 (Α΄ 68).

Δ' τάξης εσπερινών ΕΠΑ.Λ. Τμήματα Συνδιδασκαλίας ν.4473/2017

[ΠΗΓΗ: ΥΠΠΕΘ, Αριθ. Πρωτ.: Φ4/199568/Δ4 /20- 11-2018 Ενημέρωση σχετικά με την Αξιολόγηση των μαθητών του Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑ.Λ.) , σελ. 20]

- (α) Η αξιολόγηση και η εξέταση στα πανελλαδικά εξεταζόμενα μαθήματα ή κλάδους μαθημάτων, στα Τμήματα Συνδιδασκαλίας, πραγματοποιείται στα ίδια θέματα με εκείνα των μαθητών/-τριών του ν.4386/2016, σε όλες τις γραπτές δοκιμασίες τετραμήνων. Η βαθμολογία καταχωρίζεται σε ξεχωριστή κατάσταση, με τον τίτλο του μαθήματος του ν.4186/2013 ή τον νέο τίτλο του μαθήματος που έχει αντικατασταθεί ή προστεθεί σύμφωνα με την υπ' αριθ. Φ2/177268/22-10-2018 υπουργική απόφαση.
- (β) Ο τρόπος αξιολόγησης των μη πανελλαδικά εξεταζόμενων μαθημάτων, στα Τμήματα Συνδιδασκαλίας, πραγματοποιείται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για τη Δ' τάξη εσπερινών ΕΠΑ.Λ. σχολικού έτους 2017-2018 του ν.4186/2013, σύμφωνα με τις διατάξεις του **π.δ. 56/2016 (Α' 91)**, όπως τροποποιήθηκε με το **π.δ. 42/2017 (Α' 68)**.

Φ4/199568/Δ4 /20- 11-2018 Ενημέρωση σχετικά με την Αξιολόγηση των μαθητών του

Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑ.Λ.) σελ. 20. https://www.esos.gr/sites/default/files/articles-legacy/axiologisi_mathiton_epal1.pdf
(αντιγραφή και επικόλληση σε μηχανή αναζήτησης για μετάβαση στο αρχείο αυτό)

- Η αξιολόγηση και η εξέταση των μαθητών/-τριών στα μαθήματα αυτά, πραγματοποιείται ξεχωριστά από τους/τις μαθητές/-τριες του ν.4386/2016, σε όλες τις γραπτές δοκιμασίες τετραμήνων, σε όμοια ή διαφορετικά κατά περίπτωση θέματα και η βαθμολογία καταχωρίζεται σε ξεχωριστή κατάσταση, με τον τίτλο του μαθήματος του ν.4186/2013.
- Για τις ενδιάμεσες προφορικές, πρακτικές και γραπτές εξετάσεις των τετραμήνων των μαθητών/-τριών της Δ΄ τάξης εσπερινού ΕΠΑ.Λ. ν.4186/2013 των **Αυτοτελών Ειδικών Τμημάτων και των Τμημάτων Συνδιδασκαλίας** του ν.4473/2017 σχ. έτους 2018-2019ι ισχύουν κατ' αναλογία τα οριζόμενα παραπάνω για τον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών/-τριών κατά τη διάρκεια των τετραμήνων.

ΕΠΑΛ

1^η φορά από 2017-18

Η αξιολόγηση ΝΕΛ-ΝΕΓ στις ενδοσχολικές εξετάσεις Α'-Γ' :

□ ΠΔ 40/2018

(ΦΕΚ 76 Α' / 30-4-18, άρθρο 15, Ι.1. Νέα Ελληνικά)

Η αξιολόγηση Νέων Ελληνικών στις Πανελλαδικές εξετάσεις:

□ ΦΕΚ 983 Β' /20-3-2018 σελ. 11270 (Υ. Α. Αριθμ. Φ.151/43612/Α5)

Ενδοσχολικά πδ40/2018 (φεκ 76Α/30-4-18)

πανελλαδικές: (ΦΕΚ 983 Β'/20-3-18) Υ.Α. Αριθμ. Φ.151/43612/Α5

σε γενικές γραμμές : 3 κοινοί άξονες γλώσσας και ίδιες μονάδες και λογοτεχνίας ενδοσχολικά και πανελλαδικά:

Γλώσσα

- Κατανόηση κειμένου 15μ
- Προσέγγιση της γλώσσας 15μ
- Παραγωγή γραπτού λόγου 20μ.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Αντίστοιχα με παραπάνω

(σημείωση: στη γλώσσα στη 2^η δραστηριότητα ζητείται «δομή και γλώσσα», ενώ στο λογοτεχνικό κείμενο μόνο γλώσσα)

Συνολικά γλώσσα + λογοτεχνία:

- οι δραστηριότητες κατανόησης + γλώσσας: $4 \times 15 = 60\mu$
- Παραγωγής λόγου:
 $2 \times 20 = 40$

ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΤΑ ΖΗΤΟΥΜΕΝΑ μεταξύ ενδοσχολικών και πανελλαδικών εξετάσεων

**ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΦΕΚ
76 Α' /30-4-18 (ΠΔ 40 , ΆΡΘΡΟ
15)**

1. ΕΙΚΟΝΙΣΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

(«είναι δυνατό να συνοδεύονται από εικόνες και άλλο οπτικοακουστικό υλικό»)

2. Στη Λογοτεχνία: (3^η δραστηριότητα) Ασκήσεις μετασχηματισμού (δημιουργικής γραφής)

3 δεν προσδιορίζονται υποερωτήματα

- Στη γλώσσα: 2^η δραστ. δεν ορίζονται.
- στη Λογοτεχνία: η 1^η δραστηριότητα που αφορά ανάγνωση –κατανόηση κειμένου: δεν επιμερίζεται μεταξύ των «είτε» αα, ββ, γγ.

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ (ΦΕΚ
983 Β' /20-3-18) Υ.Α. Αριθμ.
Φ.151/43612/Α5**

1. Όχι κείμενα με εικόνες

2. Στη λογοτεχνία: (3^η δραστηριότητα) Όχι ασκήσεις μετασχηματισμού (όχι δημιουργικής γραφής)

3. προσδιορίζονται πόσα Υποερωτήματα.

- Στη γλώσσα: 2^η δραστ. μέχρι 3 ερωτ.
- Στη Λογοτεχνία: Η 1^η δραστηριότητα (μπορεί να αναπτύσσεται σε 2 ερωτήματα ίδιας βαρύτητας περίπου) Μόνο ένα από αυτά μπορεί να είναι ερώτηση ανοικτού τύπου με απάντηση 50-60 λέξεις. Η 2^η δραστ. ≤ 3 ερωτήματα

Διαφορές στον τρόπο αξιολόγησης των Νέων Ελληνικών στις ενδοσχολικές και πανελλαδικές εξετάσεις

- α) Στις **πανελλαδικές εξετάσεις** δεν δίδονται κείμενα με εικόνες (ενώ στις ενδοσχολικές είναι δυνατό τα δυο κείμενα (λογοτεχνικό και μη λογοτεχνικό) να συνοδεύονται από εικόνες και άλλο οπτικοακουστικό υλικό).

Διαφορές στον τρόπο αξιολόγησης των Νέων Ελληνικών στις ενδοσχολικές και πανελλαδικές εξετάσεις

- β) Στη **λογοτεχνία**, στην **3η δραστηριότητα** στην **ενδοσχολική αξιολόγηση** προβλέπεται να δίνεται και ένα θέμα δημιουργικής γραφής (ερωτήσεις μετασχηματισμού του αρχικού κειμένου) και οι μαθητές επιλέγουν αν θα απαντήσουν σε αυτό ή σε θέμα αναγνωστικής ανταπόκρισης (αξιολόγησης ιδεών κ.ά.).
- **Στις πανελλαδικές εξετάσεις**, στην 3η δραστηριότητα που αφορά στο λογοτεχνικό κείμενο, δεν περιλαμβάνονται ασκήσεις μετασχηματισμού (δημιουργικής γραφής).

Διαφορές στον τρόπο αξιολόγησης των Νέων Ελληνικών στις ενδοσχολικές και πανελλαδικές εξετάσεις

- γ) Στις δραστηριότητες των **πανελλαδικών εξετάσεων** που αφορούν στο **μη λογοτεχνικό** και στο **λογοτεχνικό κείμενο** προσδιορίζεται ο αριθμός των **υπερωτημάτων ανά δραστηριότητα**.
- Π.χ. στις **πανελλαδικές εξετάσεις**, προσδιορίζεται για το **μη λογοτεχνικό κείμενο**, ότι η δραστηριότητα 2 που αφορά στη **γλώσσα και δομή** του κειμένου, μπορεί να αναπτύσσεται σε ερωτήματα (μέχρι 3), στα οποία επιμερίζεται η βαθμολογία.

Επίσης στις **πανελλαδικές εξετάσεις**, στο **λογοτεχνικό κείμενο**, η **2η δραστηριότητα** που αφορά στη **γλώσσα** του κειμένου προσδιορίζεται ότι μπορεί να αναπτυχθεί σε μέχρι 3 ερωτήματα, στα οποία η βαθμολογία επιμερίζεται.

Διδασκαλία των Νέων Ελληνικών στα ΕΠΑΛ

- Η διδασκαλία δεν χρειάζεται να ακολουθεί τη γραμμική διάταξη του σχολικού εγχειριδίου, αλλά είναι στη διακριτική ευχέρεια των εκπαιδευτικών, σε συνεργασία μεταξύ τους, να επιλέξουν τις δικές τους “διαδρομές” λαμβάνοντας επίσης υπόψη τα ενδιαφέροντα και τις εμπειρίες των μαθητών/τριών.
- Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς θα διδαχθούν κείμενα από όλες διδακτικές ενότητες.
- Η διδασκαλία μπορεί, επίσης, να εμπλουτίζεται με επιπλέον κείμενα λογοτεχνικά ή μη (μονοτροπικά ή πολυτροπικά, συνεχή ή ασυνεχή, σύντομα ή εκτενή) από έγκριτες πηγές, έντυπες ή/και ηλεκτρονικές.
- Επισημαίνεται η ανάγκη επικαιροποίησης των μη λογοτεχνικών κειμένων που ανθολογούνται στα σχολικά εγχειρίδια, καθώς σε ορισμένες περιπτώσεις είναι εμφανές ότι αναφέρονται σε παλαιότερα ιστορικοκοινωνικά δεδομένα.

Διδασκαλία των Νέων Ελληνικών στα ΕΠΑΛ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ-ΔΟΜΗΣ-ΓΛΩΣΣΑΣ

- τον εντοπισμό της πληροφορίας στο κείμενο (πρόσωπα, χώρος, χρόνος, σκηνικό, κοινωνικό πλαίσιο, βασικές ιδέες του γράφοντος κ.λπ.),
- τη σύνδεση της πληροφορίας με το επικοινωνιακό πλαίσιο και το κειμενικό είδος (π.χ. οι μαθητές/τριες συσχετίζουν το βασικό μήνυμα του κειμένου με τον πομπό, τον/τους δέκτη/ες, τις περιστάσεις επικοινωνίας, τον σκοπό της συγγραφής του κειμένου),
- τη διερεύνηση του τρόπου οργάνωσης του κειμένου (π.χ. οι μαθητές/τριες αναγνωρίζουν τη δομή ολόκληρου κειμένου ή παραγράφου, μελετούν στοιχεία συνοχής και συνεκτικότητας, παρακολουθούν τη συλλογιστική πορεία που αναπτύσσεται, τον τρόπο με τον οποίο οργανώνεται ο λόγος),
- τη μελέτη των μορφοσυντακτικών φαινομένων και κυρίως της συνεισφοράς τους στη νοηματοδότηση του κειμένου (π.χ. ενεργητική / παθητική σύνταξη, κυριολεκτική και μεταφορική χρήση της γλώσσας, ρόλος των σημείων στίξης)
- τη μελέτη του λεξιλογίου σε συσχετισμό με το επικοινωνιακό πλαίσιο και το κειμενικό είδος (κατάλληλη γλωσσική ποικιλία, κατάλληλο ύφος, ειδικό λεξιλόγιο, επιστημονικός και συγκινησιακός τόνος του λόγου κ.λπ.),
- την κριτική ανάγνωση δεδομένων του κειμένου, με βάση το κοινωνικό, ιστορικό, γεωγραφικό πλαίσιό τους (π.χ. οι μαθητές/τριες εξετάζουν το κείμενο με κριτική διάθεση, υπό το πρίσμα εξω-κειμενικών παραμέτρων, όπως είναι οι προσωπικές γνώσεις και εμπειρίες τους, και αξιολογούν ιδέες, πράξεις, χαρακτήρες και επιχειρήματα του κειμένου, εντοπίζουν αντιφάσεις, προκαταλήψεις και στερεότυπα.).

Η παραγωγή γραπτού λόγου στη Γλώσσα

- Η παραγωγή γραπτού λόγου συνδέεται με τα μελετώμενα κείμενα, απορρέει από αυτά και λειτουργεί ως ολοκλήρωση των διαδικασιών κατανόησης.
- Ζητείται από τους μαθητές και τις μαθήτριες να αναπτύξουν ένα θέμα σε σχέση με το κείμενο ή να αναπτύξουν προσωπικές απόψεις παίρνοντας αφορμή από το κείμενο.
- Στην εκφώνηση αυτών των δραστηριοτήτων διασαφηνίζεται οπωσδήποτε το κειμενικό είδος και η περίσταση επικοινωνίας στην οποία εντάσσεται το παραγόμενο κείμενο, με ιδιαίτερη αναφορά στον σκοπό για τον οποίο γράφεται, στους συντάκτες και στους αποδέκτες του. Επίσης, δίνονται οδηγίες σχετικά με τη μορφή, το ύφος και την έκταση του παραγόμενου κειμένου, που καθορίζεται κατά προσέγγιση.

Λογοτεχνία

- Κατά τη διδασκαλία, για την αρχική πρόσληψη και συνολική προσέγγιση του λογοτεχνικού κειμένου, πραγματοποιούνται ποικίλες δραστηριότητες ανάγνωσης, κατανόησης, ερμηνείας και δημιουργικής έκφρασης. Στόχος είναι να βοηθηθούν οι μαθητές/τριες να καταλάβουν τη σημασία που έχει ο τρόπος με τον οποίο διαβάζουμε ένα κείμενο.
- Δεδομένης της δομής των συγκεκριμένων σχολικών εγχειριδίων, όπου σε κάθε διδακτική ενότητα εναλλάσσονται κείμενα λογοτεχνικά με μη λογοτεχνικά, ο/η εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να μεθοδεύσει τη διδασκαλία σε τρεις φάσεις: πριν από την ανάγνωση, κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης και μετά την ανάγνωση, αξιοποιώντας ενδεχομένως έτσι και ορισμένα από τα μη λογοτεχνικά κείμενα της ενότητας.

Κριτήρια ΙΕΠ για πανελλαδικές ΕΠΑΛ στα Νέα Ελληνικά

- http://www.iep.edu.gr/images/IEP/ΕΠΙΣΤΙΜΟΝΙΚΗ_ΥΠΙΡΕΣΙΑ/Epist_Monades/B_Kyklos/Humanities/2017/2017-10-17_tropos_axiologisis_G_imer_EPAL_Nea_Ell_endeiktika.pdf

ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΜΕΡΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Δίνονται στους/στις μαθητές/-τριες δύο (2) κείμενα τα οποία ανταποκρίνονται στην αντιληπτική ικανότητα τους,

➤ σχετίζονται με θεματικό κύκλο οικείο από τη σχολική διδασκαλία και είναι δυνατόν να συνοδεύονται από εικόνες και άλλο οπτικοακουστικό υλικό.

❑ Το ένα κείμενο αναφέρεται στο γνωστικό αντικείμενο της Γλώσσας και είναι μη λογοτεχνικό, μη διδαγμένο (δημοσιογραφικό κείμενο ή επιστημονικό ή πληροφοριακό άρθρο, συνέντευξη, κριτική, ομιλία, επιστολή, επιφυλλίδα ή δοκίμιο),

❑ ενώ το άλλο αναφέρεται στο γνωστικό αντικείμενο της Λογοτεχνίας και είναι αδιάδακτο, ποιητικό ή πεζό, (διήγημα ή απόσπασμα από μυθιστόρημα ή θεατρικό έργο).

➤ Τα δύο κείμενα συνοδεύονται από **σύντομο εισαγωγικό σημείωμα χωρίς ερμηνευτικά σχόλια.**

ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΗ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΦΕΚ 76^Α/30-4-18
ΠΔ40

ΓΛΩΣΣΑ ΦΕΚ76Α, ΠΔ40, ΆΡΘΡΟ 15

α. Με την πρώτη δραστηριότητα ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/-τριών:

αα. να εντοπίζουν και να παρουσιάζουν κάποια από τα παρακάτω στοιχεία:

τις πληροφορίες που περιέχονται στο κείμενο, τις βασικές ιδέες και τα επιχειρήματα του συγγραφέα, το πρόβλημα που θέτει, τις θέσεις που υποστηρίζει, τη σχέση του βασικού μηνύματος του κειμένου με τις περιστάσεις επικοινωνίας και τον σκοπό για τον οποίο γράφτηκε, καθώς και με τους τρόπους και τα μέσα πειθούς που αξιοποιούνται στο κείμενο (με ποικίλες ερωτήσεις ανοικτού και κλειστού τύπου) ή/και

ββ. να αποδίδουν περιληπτικά και να πυκνώνουν το νόημα μέρους του κειμένου ή ολόκληρου του κειμένου, λαμβάνοντας υπόψη συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΓΙΑ 1^Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ)

Από μη γλωσσικό κείμενο -1^ο ενδεικτ. Κριτήριο [ΙΕΠ] Προσοχή: το κριτήριο = Γ' ημερήσιου ΕΠΑΛ για ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ

(κείμενο με 437 λέξεις: Γιάννης Βλαχάκης, Ναυτεμπορική, 21-8-2017 (διασκευή))

1η Δραστηριότητα

ι. Το άρθρο έχει δημοσιευτεί σε οικονομική εφημερίδα. Θέλετε να ενημερώσετε τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριάς σας για το περιεχόμενό του. Να γράψετε ένα κείμενο 110-120 λέξεων, όπου θα το παρουσιάζετε με συντομία. (Μονάδες 7)

Άξονας για την απάντηση (Ενδεικτική εισαγωγική φράση:

- Ένα άρθρο εφημερίδας αναφερόταν.../Διάβασα ένα άρθρο χθες σε μια εφημερίδα...)
- Επίδραση της τεχνολογίας στη ζωή των ανθρώπων
- Οι τεχνολογικές εξελίξεις από τη δεκαετία του '80 και μετά
- Οι γοργοί ρυθμοί ανάπτυξης της τεχνολογίας και της επιστήμης και οι συνέπειές τους (Ενδεικτική καταληκτική φράση: Το άρθρο τελείωνε επισημαίνοντας ότι...)
- Η ανθρωπότητα θα πρέπει να αναπτύξει νέα μοντέλα κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης, για να αντιμετωπίσει τις συνέπειες αυτές.

Ενδεικτική απάντηση:

(βλ. Κριτήρια ΙΕΠ)

Διάβασα ένα άρθρο χθες σε μια εφημερίδα για την επίδραση της τεχνολογίας στη ζωή των ανθρώπων. Εξηγούσε ότι οι τεχνολογικές και επιστημονικές εξελίξεις από τη δεκαετία του '80 και μετά, δηλαδή ο υπολογιστής, τα κινητά κλπ, επηρέασαν τον τομέα της γνώσης και της επιστήμης, την οικονομία, την επικοινωνία και τις κοινωνικές σχέσεις, ακόμα και την πολιτική, τις σχέσεις των κρατών και τη νομοθεσία. Οι εξελίξεις αυτές είναι ραγδαίες και θα συνεχίσουν σε αυτόν τον ρυθμό. Το άρθρο τελείωνε επισημαίνοντας ότι η ανθρωπότητα πρέπει να αντιμετωπίσει το θέμα με ωριμότητα και προσοχή, πρέπει να αναπτύξει νέα μοντέλα οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης, γιατί η τεχνολογία μπορεί να βελτιώσει τη ζωή μας, αλλά και να την καταστρέψει.

1η Δραστηριότητα –κατανόηση κειμένου γλώσσας (μη λογοτεχνικού) ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΙΕΠ

- Σε κάθε μία από τις διατυπώσεις που ακολουθούν να δώσετε τον χαρακτηρισμό “Σωστό” ή “Λάθος”, ανάλογα με το αν αποδίδουν το νόημα του κειμένου σωστά ή όχι. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένη αναφορά στο κείμενο. (Μονάδες 8)

➤ *Ενδεικτικά ακολουθεί μία από τις διατυπώσεις του κριτηρίου (ΙΕΠ).*

Διατύπωση Σωστό / Λάθος Αιτιολόγηση με αναφορά στο κείμενο

Διατύπωση	Σωστό / Λάθος	Αιτιολόγηση με αναφορά στο κείμενο
Ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι η τεχνολογία επηρέαζε πάντα καθοριστικά την καθημερινή ζωή των ανθρώπων.	Σωστό	<u>Ενδεικτικά:</u> «Οι εξελίξεις στην τεχνολογία υπήρξαν πάντοτε ένας καθοριστικός παράγοντας που σηματοδοτούσε σημαντικές αλλαγές στην πορεία της ανθρωπότητας με πολλαπλές επιδράσεις σε μία σειρά τομέων της ζωής των ανθρώπων.»

2η Δραστηριότητα

- i. “Οι παλαιότερες γενιές... κοινωνικής δικτύωσης.” Να εντοπίσετε και να καταγράψετε τον τρόπο ανάπτυξης τις παραγράφου. (Μονάδες 5)

Άξονας για την απάντηση:

Ανάπτυξη με παράδειγμα: “...η επανάσταση των προσωπικών υπολογιστών άρχισε τη δεκαετία του 1980 με την εξέλιξή τις, αλλά και γενικότερα την εξέλιξη τις τεχνολογίας τις πληροφορικής, να κινείται με ρυθμούς γεωμετρικής προόδου μέσα σε διάστημα τεσσάρων δεκαετιών. Η εμφάνιση του διαδικτύου γκρέμισε τα στεγανά στην πληροφόρηση και στη γνώση, ενώ η εξάπλωση των κινητών τηλεφώνων και πιο πρόσφατα των έξυπνων κινητών τηλεφώνων έφερε επανάσταση στον τρόπο επικοινωνίας και κοινωνικής δικτύωσης.”

**2^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ: [ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ] ΕΝΔΟΣΧΟΛ. ΠΔ40,
ΆΡΘΡΟ 15**

ββ. να αποδίδουν περιληπτικά και να πυκνώνουν το νόημα μέρους του κειμένου ή ολόκληρου του κειμένου, λαμβάνοντας υπόψη συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο.

β. Με τη δεύτερη δραστηριότητα, ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/-τριών:

αα. είτε να αναγνωρίζουν τη βασική δομή του κειμένου ή τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης μιας παραγράφου

ββ. είτε να εντοπίζουν τις διαρθρωτικές λέξεις-φράσεις

που βοηθούν στη συνοχή και νοηματική αλληλουχία του κειμένου

γγ. είτε να αποδίδουν με πλαγιότιτλους το νόημα των παραγράφων ή ενοτήτων του κειμένου

δδ. είτε να μετασχηματίζουν λέξεις ή φράσεις ή μέρη ή και ολόκληρο το κείμενο αλλάζοντας τη γραμματική μορφή, τη σύνταξη, το λεξιλόγιο (συνώνυμα ή συνώνυμες φράσεις, αντώνυμα, παράγωγα, σύνθετα κ.λπ.), τα

σημεία στίξης, σύμφωνα με συγκεκριμένες περιστάσεις επικοινωνίας και να σχολιάζουν το επικοινωνιακό αποτέλεσμα

εε. είτε να ερμηνεύουν λέξεις-φράσεις του κειμένου με βάση τα κειμενικά συμφραζόμενα και το επικοινωνιακό πλαίσιο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΙΕΠ ΓΙΑ 2η Δραστηριότητα (αφορά σε Δομή και γλώσσα) ΓΙΑ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Έτσι μπορεί η τεχνολογία να βελτιώσει ριζικά το επίπεδο διαβίωσης των ανθρώπων, αλλά και να οδηγήσει σε καταστροφικές εξελίξεις την ανθρωπότητα.”: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική, κάνοντας όλες τις αναγκαίες αλλαγές. Τι παρατηρείτε ως προς το επικοινωνιακό αποτέλεσμα; (Μονάδες 5)

- Άξονας για την απάντηση:
- “Έτσι μπορεί από την τεχνολογία να βελτιωθεί ριζικά το επίπεδο διαβίωσης των ανθρώπων, αλλά και να οδηγηθεί σε καταστροφικές εξελίξεις η ανθρωπότητα.”
- Ενδεικτικά: Η ενεργητική διατύπωση είναι πιο άμεση και κατανοητή, υπογραμμίζει περισσότερο τον ρόλο που παίζει η τεχνολογία.

Ή: άλλη ερώτηση για 2η Δραστηριότητα (αφορά σε Δομή και γλώσσα) ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΙΕΠ για Γ΄ΤΑΞΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ

iii. Συχνά ο συγγραφέας στο κείμενο χρησιμοποιεί την ενεργητική σύνταξη, με υποκείμενο το ονοματικό σύνολο “οι εξελίξεις στην τεχνολογία” ή “η τεχνολογία” (π.χ.: “Οι εξελίξεις στην τεχνολογία υπήρξαν πάντοτε ένας καθοριστικός παράγοντας...”, “...οι εξελίξεις στην τεχνολογία επηρεάζουν σημαντικά την οικονομία...”, “...μπορεί η τεχνολογία να βελτιώσει ριζικά το επίπεδο διαβίωσης των ανθρώπων...”). Ποιο είναι το επικοινωνιακό αποτέλεσμα που προκύπτει από αυτήν την επιλογή; (Μονάδες 5)

Άξονας για την απάντηση (Ενδεικτικά):

Στην ενεργητική σύνταξη δίνεται έμφαση στο υποκείμενο της πρότασης και τις ενέργειές του. Με αυτήν την επιλογή ο συγγραφέας αναδεικνύει με σαφήνεια αφενός την κεντρική έννοια του κειμένου, που είναι η τεχνολογία και αφετέρου τις επιπτώσεις της σε διάφορους τομείς της ανθρώπινης ζωής

Η τρίτη δραστηριότητα –γλώσσα [ενδοσχολικά, ΠΔ40, άρθρο 15]

γ. Η τρίτη δραστηριότητα αφορά στην παραγωγή λόγου, με την οποία ζητείται από τους μαθητές/-τριες να συντάξουν δικό τους κείμενο, ενταγμένο σε επικοινωνιακό πλαίσιο, στο οποίο κρίνουν ή σχολιάζουν σημεία του κειμένου ή αναπτύσσουν τεκμηριωμένα προσωπικές απόψεις, παίρνοντας αφορμή από το αρχικό κείμενο. Η έκταση της ανάπτυξης αυτής καθορίζεται κατά προσέγγιση, χωρίς να υπερβαίνει τις 200-250 λέξεις.

Παράδειγμα για 3η Δραστηριότητα από ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΙΕΠ

ΓΙΑ Γ' ΤΑΞΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ

Σύμφωνα με τον συγγραφέα: “Η ιστορία έχει δείξει ότι τα αποτελέσματα κάθε σημαντικής τεχνολογικής εξέλιξης εξαρτώνται από τη χρήση για την οποία γίνεται.” Συμφωνείτε με την άποψη αυτή ή όχι και γιατί; Κάτω από ποιες προϋποθέσεις μπορεί, κατά τη γνώμη σας, η τεχνολογική εξέλιξη να είναι θετική για τον άνθρωπο; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο 200-250 λέξεων που θα δημοσιεύσετε ως άρθρο στην εφημερίδα του σχολείου σας.

(μονάδες 20)

Άξονας για την απάντηση (Ενδεικτικά):

- Α. Κάθε τεχνολογική εξέλιξη μπορεί να οδηγήσει σε κάτι καλό για την ανθρωπότητα, μπορεί όμως και να την καταστρέψει. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ατομική ενέργεια και η χρήση της για ειρηνικούς και πολεμικούς σκοπούς.
- Β. Προϋποθέσεις:
  - Κάθε τεχνολογική εξέλιξη πρέπει να γίνεται με στόχο το κοινωνικό συμφέρον
  - Να υπάρχει έλεγχος από κοινωνικούς φορείς για το πώς χρησιμοποιούνται τα επιστημονικά επιτεύγματα
  - Να γίνεται ενημέρωση της κοινής γνώμης
  - Να μην επιτρέπεται η χρήση των τεχνολογικών εξελίξεων για οικονομικά συμφέροντα
  - Οφείλουν όλοι οι επιστήμονες να έχουν υψηλό αίσθημα ευθύνης καθώς και συναίσθηση της αποστολής τους.

2^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΙΕΠ ΓΙΑ ΓΛΩΣΣΑ –για πανελλαδικές ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΜΕ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ –ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

- i. Να γράψετε ένα κείμενο με το οποίο θα αποδώσετε περιληπτικά το νόημα των τριών πρώτων παραγράφων του κειμένου που σας δόθηκε και το οποίο θα το αξιοποιήσετε σε γραπτή ομαδική εργασία. (80 – 100 λέξεις/ 9 μονάδες)

Άξονας για την απάντηση (Ενδεικτικά):

Αποτελέσματα έρευνας, που έγινε από Ινστιτούτο δημοσκοπήσεων και αφορούσε 6000 νέους από πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έδειξαν ότι οι Έλληνες νέοι, σε υψηλότερο ποσοστό σε σύγκριση με άλλες χώρες, δεν εμπιστεύονται το Κράτος, πολιτικούς, συνδικαλιστές και θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι νέοι στην Ελλάδα, επίσης, περισσότερο από τους άλλους ευρωπαίους νέους, αποδέχονται το δημοκρατικό πολίτευμα και αντιστέκονται στον λαϊκισμό.. Τέλος, σύμφωνα με την ίδια έρευνα, για τους περισσότερους Ευρωπαίους νέους η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει περισσότερο οικονομικούς στόχους.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ –ενδοσχολικά προβλέπεται (πδ40, άρθρο 15):

1.3) Στο γνωστικό αντικείμενο της Λογοτεχνίας καλούνται οι μαθητές/-τριες να απαντήσουν σε ερωτήματα που περιλαμβάνονται στις παρακάτω δραστηριότητες:

α. Η πρώτη δραστηριότητα αφορά στην ανάγνωση-κατανόηση του κειμένου, με την οποία ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/-τριών

αα. είτε να εντοπίζουν στο κείμενο πληροφορίες όπως πρόσωπα, χώρο, χρόνο, κοινωνικό πλαίσιο δράσης των προσώπων, τα γεγονότα/αίτια που κατευθύνουν τη δράση των αφηγηματικών ηρώων, τα βασικά θέματα, ιδέες, που απασχολούν τον/τη λογοτέχνη και τη στάση που υιοθετεί απέναντι σε αυτά/αυτές, τεκμηριώνοντας την

άποψη τους με στοιχεία του κειμένου

ββ. είτε να αναλύουν κάποιον από τους χαρακτήρες με βάση τα δεδομένα του κειμένου

γγ. είτε να επισημαίνουν τα σύμβολα, τις φωνές, τις

σιωπές σε ένα ποιητικό ή θεατρικό κείμενο κ.λπ.

Λογοτεχνία

1^η δραστηριότητα [κατανόηση κειμένου]
παραδείγματα

Ευγενία Φακίνου, *Έρωσ, Θέρος, Πόλεμος*, εκδόσεις Καστανιώτη, 2003, σελ. 63-64. [Το κείμενο αναφέρεται στην εμπειρία από την ηλεκτροδότηση ενός μικρού νησιού, της Σύμης, στα τέλη του 1928.]

Ευγενία Φακίνου, Έρωσ, Θέρος, Πόλεμος, εκδόσεις Καστανιώτη, 2003, σελ. 63-64.
[Το κείμενο αναφέρεται στην εμπειρία από την ηλεκτροδότηση ενός μικρού νησιού, της Σύμης, στα τέλη του 1928.]

1η Δραστηριότητα

- i. Σε κάθε μια από τις προτάσεις /πληροφορίες που ακολουθούν να δώσετε τον χαρακτηρισμό “Σωστό” ή “Λάθος”, ανάλογα με το αν αποδίδουν το νόημα του κειμένου σωστά ή όχι. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένη αναφορά στο κείμενο. (Μονάδες 5)

Πληροφορία

Σωστό/λάθος

Αιτιολόγηση [από μαθητή]

Όταν η Μαρία έφτασε στην προκυμαία, τα φώτα είχαν ήδη ανάψει

Λάθος

Ενδεικτικά: “Μια κοπέλα τής είπε να μείνει εκεί που ήταν γιατί δίπλα τους βρισκόταν ένας φανοστάτης και θα έβλεπαν από κοντά τι θα συνέβαινε όταν θ' άναβαν τα φώτα.”

Οι ηλεκτρικές λάμπες άναψαν μετά από επανειλημμένες προσπάθειες.

Λάθος

Ενδεικτικά: “Κάποιος έδωσε ένα σύνθημα κι ο αθέατος μηχανικός κατέβασε το λεβιέ στο σταθμό παραγωγής. Οι δύο πετρελαιοκίνητες σουηδικές μηχανές Bolider, ισχύος τριάντα ίππων η κάθε μια, πήραν απαλά μπρος και διοχέτευσαν τα 220 βολτ συνεχούς ρεύματος.

Όλες οι ηλεκτρικές λάμπες άναψαν και

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

1^η δραστηριότητα (άλλο παράδειγμα –συμπληρωματικό του προηγούμενου)

- Να παρουσιάσετε με δικά σας λόγια το βασικό θέμα που αναπτύσσεται στην παράγραφο “Η ομιλία τελείωσε... η εστία ήταν το κέντρο των ανθρώπινων ομάδων.” (Μονάδες 10)
- Άξονας για την απάντηση:
- Η παράγραφος αφηγείται τη σκηνή της διαδικασίας ηλεκτροδότησης της Σύμης. Οι κάτοικοι έχουν συνεννοηθεί να σβήσουν ταυτόχρονα τις λάμπες πετρελαίου, μέχρι να διοχετευτεί το ηλεκτρικό ρεύμα. Μέσα από την καταγραφή και την ερμηνεία των κινήσεων, των συναισθημάτων και των εντυπώσεων των κατοίκων αποτυπώνεται ο φόβος της στιγμής της μετάβασης από μια κατάσταση γνωστή προς μια άγνωστη. Ο φόβος ενώνει τους ανθρώπους και είναι σαν να τους γυρνά πίσω στο χρόνο, στην προϊστορική εποχή.

Λογοτεχνία ενδοσχολικά: 2^η δραστηριότητα ΠΔ40 ΆΡΘΡΟ 15

1^η από 3 διαφάνειες

β. Η δεύτερη δραστηριότητα αφορά στην προσέγγιση της γλώσσας του κειμένου, με την οποία ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/-τριών

αα. είτε να διακρίνουν «τι» λέει το κείμενο από το «πώς» το λέει το κείμενο και να αναγνωρίζουν τα βασικά σημεία οργάνωσης της αφηγηματικής πλοκής ή της ποιητικής γραφής,

ββ. είτε να εντοπίζουν μέσα στο κείμενο συγκεκριμένους δείκτες (αφηγηματικούς τρόπους, αφηγηματικές τεχνικές, τα ρηματικά πρόσωπα κ.ά.)

γγ. είτε να εντοπίζουν εκφραστικά μέσα-τρόπους (μεταφορές, παρομοιώσεις, επαναλήψεις, αντιθέσεις, εικόνες κ.λπ.) και να ερμηνεύουν τη λειτουργία τους στο κείμενο,

(2^η συνέχεια:)

Λογοτεχνία ενδοσχολικά: 2^η δραστηριότητα ΠΔ40 ΆΡΘΡΟ 15

- i. Στο κείμενο που σας δίνεται, με βάση τον άξονα του χρόνου, η αφήγηση οργανώνεται σε τρεις σκηνές: 1η σκηνή: τι γίνεται πριν την ηλεκτροδότηση του νησιού, 2η σκηνή: τι γίνεται κατά τη διαδικασία της ηλεκτροδότησης, 3η σκηνή: τι γίνεται μετά τη ηλεκτροδότηση. Να εντοπίσετε στο κείμενο και να καταγράψετε τις τρεις σκηνές.
- Άξονας για την απάντηση:
- 1η σκηνή: “Η Μαρία... ανθρώπινων ομάδων.”
- 2η σκηνή: “Κάποιος έδωσε... τον τόπο.”
- 3η σκηνή: “Αα...στιγμή.”

(3^η συνέχεια:)

Λογοτεχνία ενδοσχολικά: 2^η δραστηριότητα ΠΔ40 ΆΡΘΡΟ 15

Ή /και

- ii. Κατά την αφήγηση αξιοποιείται ο ευθύς λόγος, για να αποδοθούν οι αντιδράσεις του πλήθους και της ηρωίδας προς το γεγονός της ηλεκτροδότησης. Να εντοπίσετε στο κείμενο και να καταγράψετε τα συγκεκριμένα σημεία. Τι επιτυγχάνεται κατά τη γνώμη σας με αυτόν τον τρόπο; (σύνολο: 6 μονάδες, κατάλληλα κατανεμημένες)
- Άξονας για την απάντηση:
  - Ευθύς λόγος: α) “Ααα”, β) “Τα 'λεχτρικά”, “Τα 'λεχτρικά”, γ) “Ήμouνα κι εγώ εκεί όταν ήρθαν τα 'λεχτρικά”.
  - Ενδεικτική απάντηση:
- Μ’ αυτόν τον τρόπο γίνεται το κείμενο πιο ζωντανό και φαίνονται πιο έντονες και παραστατικές οι αντιδράσεις των ανθρώπων.

Λογοτεχνία ενδοσχολικά

Η τρίτη δραστηριότητα ερμηνεία και παραγωγή λόγου πδ 40 άρθρο 15

γ. Η τρίτη δραστηριότητα αφορά σε ερμηνεία και παραγωγή λόγου, με την οποία προτείνεται στους μαθητές/-τριες ένα θέμα αναγνωστικής ανταπόκρισης και ένα θέμα δημιουργικής γραφής και κάθε μαθητής/-τρια επιλέγει ένα από τα δύο.

Στην πρώτη περίπτωση (θέμα αναγνωστικής ανταπόκρισης) ζητείται από τους μαθητές/-τριες να αξιολογήσουν ιδέες, αξίες, στάσεις, συμπεριφορές που αναδεικνύονται στο κείμενο, να τις συγκρίνουν με αυτές του σήμερα ή να τις συσχετίσουν με προσωπικές εμπειρίες, βιώματα, συναισθήματα κ.λπ.

(συνέχεια) άρθρο 15 του ΠΔ40

για 3^η δραστηριότητα στη Λογοτεχνία -ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΑ

Στη δεύτερη περίπτωση (θέμα δημιουργικής γραφής)
ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/-τριών να μετασχηματίζουν το
αρχικό κείμενο

αα. είτε σε επίπεδο μορφής με τη χρήση άλλων αφηγηματικών και ποιητικών τεχνικών τις οποίες καλούνται να αξιοποιήσουν (είτε να αναδιηγηθούν τμήμα της ιστορίας από την οπτική γωνία συγκεκριμένου ήρωα με μορφή ημερολογίου, επιστολής κ.τλ. είτε να τροποποιήσουν αρχικό κείμενο με την αλλαγή οπτικής γωνίας στην αφήγηση ή του τέλους στην ιστορία, με τη δημιουργία διαλόγων, την εισαγωγή στοιχείων περιγραφής ή οπτικών, ακουστικών και άλλων εικόνων, με την απόδοση ενός παραδοσιακού ποιήματος σε ελεύθερο στίχο κ.ά.)

ββ. είτε σε επίπεδο περιεχομένου με τη σύνταξη νέου κειμένου στο οποίο οι μαθητές/-τριες εκφράζουν σκέψεις και συναισθήματα αξιοποιώντας τα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους το οποίο καλούνται να γράψουν.

Η έκταση του μαθητικού κειμένου μπορεί να κυμαίνεται από 100 έως 150 λέξεις.

Παράδειγμα στη λογοτεχνία 3^η δραστηριότητα (κριτήριο ΙΕΠ για πανελλαδικές)

- **3η Δραστηριότητα**
- “Καταλάβαινε ότι ζούσε... ιστορική στιγμή.” Η ηρωίδα συμμετέχει σε μια σημαντική στιγμή στην ιστορία του νησιού της. Ποιες σκέψεις και ποια συναισθήματα εκφράζει στο συγκεκριμένο απόσπασμα; Πώς θα νιώθατε εσείς σε μια ανάλογη κατάσταση; Να αναπτύξετε την απάντησή σας σε ένα ενιαίο κείμενο 100-150 λέξεων. (Μονάδες 20)

Άξονας για την απάντηση (ενδεικτικά) από κριτήριο ΙΕΠ:

Η ηρωίδα ζει τη στιγμή που πρώτη φορά ανάβουν ηλεκτρικά φώτα στο μικρό νησί της, τη Σύμη του 1928. Οι αντιδράσεις της («Ζαλίστηκε και στάθηκε. Τα φώτα της προκυμαίας έκαναν τρελούς κύκλους. Η καρδιά της χτυπούσε με δύναμη») δείχνουν ότι είναι εντυπωσιασμένη και γεμάτη από έντονα συναισθήματα. Συγκίνηση, θαυμασμός, κατάπληξη, δέος, υπερηφάνεια φαίνεται να την κυριεύουν. Η αλήθεια είναι πως σε μια ανάλογη κατάσταση κάπως έτσι θα ένιωθα, όπως υποθέτω και πολλοί άνθρωποι που έζησαν μοναδικές στιγμές στη δική τους εποχή. Προσωπικά, μου έχει συμβεί να έχω αυτό το αίσθημα ότι πρώτος βιώνω κάτι που σημαδεύει την ιστορία του τόπου μου, όταν χτίστηκε ένα υπέροχο κτήριο στην πόλη μας, για να στεγαστεί το σχολείο μας, το οποίο είχε κατεδαφιστεί από τους σεισμούς. Την ημέρα του αγιασμού αισθάνθηκα τη συγκίνηση μιας νέας αρχής και την περηφάνια ότι θα είμαι από τους πρώτους μαθητές που θα καθίσουν στα θρανία του.

Δραστηριότητα δημιουργικής γραφής (για τις ενδοσχολικές εξετάσεις)

- Μετά την επιστροφή της στο σπίτι, η Μαρία αφηγείται το γεγονός της ηλεκτροδότησης στη μικρότερη αδερφή της. Να καταγράψετε την αφήγηση της Μαρίας, σε ένα κείμενο 120-150 λέξεων.

Άξονας για την απάντηση (άπό κριτήριο ΙΕΠ)

- Ξαναγράφουμε το κείμενο σε α' ενικό πρόσωπο, επιλέγοντας τα σημεία, τα οποία αναφέρονται στις εντυπώσεις και τις αντιδράσεις της Μαρίας.
- Ενδεικτική απάντηση:
- Ευγενία μου, έχασες που δεν ήρθες! Ήταν καταπληκτικό! Υπέροχο! Εγώ προσπαθούσα να πάω μπροστά, αλλά βρέθηκε, ευτυχώς, μια κοπέλα και μου είπε να μείνω δίπλα στον φανοστάτη κι έτσι είδα από κοντά τι έγινε. Ήμουν, που λες, εκεί, στριμωγμένη μαζί με τους άλλους κι ακούγαμε τη βαρετή ομιλία και λέγαμε πότε θα τελειώσει, επιτέλους, για να δούμε «τα' λεχτρικά». Και μόλις σταμάτησε να μιλάει, έσβησαν όλοι τις λάμπες κι έγινε απόλυτο σκοτάδι! Τρόμαξα κι αρπάχτηκα απ' τον διπλανό μου, αλλά αμέσως μετά ακούστηκε ένας δυνατός θόρυβος, σα μηχανή και άναψαν τα' λεχτρικά και όλα φωτίστηκαν. Σα μέρα ήταν, σού λέω! Και καλύτερα ακόμη! Πού να έβλεπες πώς έκαναν όλοι! Στην αρχή σιωπή και μετά φώναζαν και γελούσαν. Λες και είχαμε πανηγύρι. Έτρεχα και κυνηγούσα τη σκιά μου γύρω απ' το φανοστάτη και η καρδιά μου πήγε να σπάσει! Ζαλίστηκα! Όλα τα' λεχτρικά κουνιόνταν και χόρευαν! Έχασες, σού λέω!

Συνδιδασκαλία στην τάξη από 2 Φιλολόγους στα Νέα Ελληνικά [ΙΣΧΥΕΙ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΓΙΑ ΠΕ03 ΣΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ]

- ΦΕΚ 5206B/20-11-2018. Πλαίσιο Οργάνωσης και λειτουργίας του προγράμματος Μια νέα αρχή στα ΕΠΑΛ -υποστήριξη σχολικών μονάδων ΕΠΑ.Λ. Βλ. σχετικά με τη **συνδιδασκαλία** στην τάξη δυο Φιλολόγων στο μάθημα των Νέων Ελληνικών

(βλ. στον ιστότοπό μας ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΕΠΑ.Λ.
http://users.ira.sch.gr/sfscholiki/files/nomothesia/2018.11_γα_MNA_EPAL_fek_5206_b_20.11.pdf

Βασικά στοιχεία για την καινοτομία της συνδιδασκαλίας στα ΕΠΑΛ στο πλαίσιο ΜΝΑΕ

- ΕΝΙΣΧΥΤΙΚΗ και ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ:
- Οι Εκπαιδευτικοί προετοιμάζονται και διδάσκουν μαζί το ίδιο περιεχόμενο.
- Συνεννοούνται και συνεργάζονται – διάλογος συνεργατικός
- Διαφοροποιημένη διδασκαλία (διαφοροποίηση περιεχομένου, διαδικασίας, αποτελέσματος)
- διαφορετικά μοντέλα συνδιδασκαλίας με κοινό άξονα: συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών με βάση σεβασμού και ισοτιμίας.
- Η αξιολόγηση των μαθητών γίνεται κατά τα προβλεπόμενα από τον Υπεύθυνο καθηγητή του μαθήματος.

Σχετικά με τη συνδιδασκαλία στο πλαίσιο ΜΝΑΕ

- Σύνδεσμοι για χρήσιμο υλικό

<https://mnaepal.wordpress.com/>

<https://www.noesis.edu.gr/live/>

- Επιμορφωτικές συναντήσεις μας και υλικό

Καλή δύναμη και έμπνευση!
Ευχαριστώ για τη συνεργασία!
ΣΕΕ ΠΕ02 Βασιλεία (Λιάνα) Καλοκύρη